

**Ter 'advisering aan de gemeenteraad' voor de
commissievergadering van**

7 februari 2018

Portefeuille **31**
Agendapunt **13**
Datum besluit B&W **9 januari 2018**

Onderwerp

In stemmen met het 'Plan voor een groene Zuidas' en het opheffen van het Groeifonds Groen (GFG) en kennis nemen van de opzet en uitwerking van het Herplantfonds Zuidas

De commissie wordt gevraagd aan de gemeenteraad het volgende advies uit te brengen

In te stemmen met de raadsvoordracht 'In stemmen met het 'Plan voor een groene Zuidas' en het opheffen van het Groeifonds Groen (GFG) en kennis te nemen van de opzet en uitwerking van het Herplantfonds Zuidas' waarin de volgende besluiten zijn opgenomen:

1. In stemmen met de vaststelling van het 'Plan voor een groene Zuidas' en de daarin genoemde maatregelen ter vergroening van de openbare ruimte in Zuidas
2. Kennis nemen van de opzet en uitwerking van het Herplantfonds Zuidas
3. In stemmen met het opheffen van het Groeifonds Groen Zuidas (GFG) en de geraamde bijdragen aan het GFG à €4,2 miljoen uit de grondexploitaties te halen en toe te voegen aan het functioneel deelplan 'Groen' voor de uitvoering van de maatregelen uit het 'Plan voor een groene Zuidas'

Wettelijke grondslag

Artikel 6, tweede lid van de Financiële verordening gemeente Amsterdam

Het college draagt er zorg voor, dat alle door de raad vastgestelde wijzigingen van de begroting en investeringskredieten juist en volledig in de budgetten van de programma's, de programmaonderdelen en de budgetten van de investeringskredieten worden verwerkt.

Artikel 8 van de Verordening op de raadscommissies

De commissie is belast met het uitbrengen van advies aan de raad over een voorstel of onderwerp dat betrekking heeft op de portefeuilles die vallen onder de commissie.

Artikel 41 van het Reglement van orde voor de raad van Amsterdam

Op grond van artikel 41 lid 10 wordt de raad geïnformeerd over de wijze waarop de motie afgehandeld c.q. uitgevoerd en er is al dan niet nadere besluitvorming nodig.

Artikel 82, eerste lid Gemeentewet juncto

De raad kan raadscommissies instellen die besluitvorming van de raad kunnen voorbereiden en met het college of de burgemeester kunnen overleggen.

Artikel 169 Gemeentewet

Het college van burgemeester en wethouders en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de Gemeenteraad verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur (lid 1). Zij geven de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft (lid 2).

Op grond van artikel 169 Gemeentewet wordt de raad geïnformeerd over de wijze waarop de motie is afgedaan.

Artikel 189, eerste lid jo artikel 212, eerste lid van de Gemeentewet en artikel 6, eerste lid van de Financiële verordening gemeente Amsterdam

Voor alle taken en activiteiten brengt de raad jaarlijks op de begroting de bedragen die hij daarvoor beschikbaar stelt, alsmede de financiële middelen die hij naar verwachting kan aanwenden. De raad stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. De raad autoriseert met het vaststellen de begroting of een begrotingswijziging.

Aanvullende informatie commissie

Bestuurlijke achtergrond

Algemeen

Vorig jaar zijn voor het onderwerp groen in Zuidas twee relevante beslissingen genomen door uw raad die verband houden met elkaar. Het gaat om het instellen van het gemeentelijk Herplantfonds (en het daarbij verbijzonderde Herplantfonds Zuidas) en de aangenomen motie 'concrete ambities ter vergoening'. Aan de motie is uitvoering gegeven door het maken van het Plan voor een groene Zuidas (beslispunt 1). Het Herplantfonds Zuidas is daarin een belangrijk instrument, maar het Herplantfonds Zuidas maakt ook het reeds bestaande Groeifonds Groen Zuidas (GFG) overbodig. De geraamde bijdragen in de grondexploitaties aan het GFG worden echter weer beschikbaar gemaakt voor de extra groeninvesteringen die voortkomen uit het Plan voor een groene Zuidas. Door deze samenhang is er voor gekozen om deze onderdelen gezamenlijk in één voordracht uit te werken.

Relevante besluiten

Op 7 januari 1998 heeft de gemeenteraad ingestemd met de instelling van een GFG voor de Zuidas (Gemeentebblad 1997, afd. 1, nr. 825) met als doel het verlies aan openbare ruimte en groen zoveel mogelijk te compenseren door middelen beschikbaar te stellen voor bestaand en nieuw openbaar groen en water.

In september 2016 is de Bomenverordening van Amsterdam (2014) op onderdelen aangepast en is het gemeentelijk Herplantfonds vastgesteld door de gemeenteraad (14 september 2016, Gemeentebblad 2016 afd. 1 nr. 1077 en nr. 1078). Onderdeel van het raadsbesluit is het verbijzonderen van een deel van het reeds bestaande GFG Zuidas tot het Herplantfonds Zuidas, waarbij dezelfde criteria als bij het gemeentelijk Herplantfonds gelden.

Bij de behandeling van de Visie Zuidas op 5 oktober 2016 heeft de gemeenteraad de motie 'concrete ambities ter vergroening' (Motie 1225) van de raadsleden Boomsma

(CDA), Nuijens (GroenLinks) en Vink (D66) aangenomen (hierna 'motie'). Deze motie verzoekt het college om een brief of notitie op te stellen over de mogelijkheden om als gemeente concreet te sturen op maximale vergroening van de Zuidas. Het college van B&W geeft uitvoering aan deze motie middels voorliggend Plan voor een groene Zuidas waarin ambities en concrete maatregelen zijn weergegeven om Zuidas te vergroenen.

Onderbouwing besluit

Inleiding

Deze voordracht omvat drie besluiten over groen in Zuidas, die met elkaar samenhangen. Allereerst de vaststelling van het Plan voor een groene Zuidas waarin, zoals de motie heeft gevraagd, ambities zijn gesteld en maatregelen worden voorgesteld om Zuidas maximaal te vergroenen (beslispunt 1). Daarna volgt de opzet en uitwerking van het ingestelde Herplantfonds Zuidas, zoals de gemeenteraad bij de instelling van het gemeentelijk Herplantfonds (14 september 2016) heeft gevraagd (beslispunt 2). Hieruit volgt dat het bestaande GFG overbodig is en wordt voorgesteld dit op te heffen en de geraamde bijdragen in de grondexploitaties beschikbaar te stellen voor de groeninvesteringen uit het Plan voor een groene Zuidas (beslispunt 3).

1) In stemmen met het 'Plan voor een groene Zuidas' en de daarin genoemde maatregelen ter vergroening van de openbare ruimte in Zuidas

Aanleiding en ambitie 'Plan voor een groene Zuidas'

Zuidas is een uniek deel van Amsterdam met internationale allure. Zuidas is nog niet af, integendeel, een belangrijk deel van de totale geplande ontwikkelingen vindt de komende 15 jaar plaats. Er komen vele duizenden nieuwe woningen en bewoners bij. Ook het aantal kantoren en voorzieningen blijft groeien. Daarnaast wordt komende jaren met het project Zuidasdok gewerkt aan een betere bereikbaarheid van Zuidas en de noordelijke Randstad. Binnen het grootstedelijk gebied Zuidas zullen in de periode 2012-2021 in totaal circa 2.450 bomen verdwijnen ten behoeve van nieuwe ontwikkelingen. Een deel (circa 1.700) wordt terug geplant. Een andere ingrijpende ontwikkeling is Zuidasdok. Om dit te realiseren zullen er eerst ca. 14.000 bomen moeten verdwijnen, voordat er in het nieuwe landschap circa 4.000 nieuwe bomen geplant worden. Het behouden en versterken van de kwaliteit van wonen en werken in een groeiende en verdichtende Zuidas waarin veel ontwikkelingen plaatsvinden, is een belangrijke uitdaging. Voor de kwaliteit van leven in een stad speelt groene ruimte een essentiële rol. Dit geldt zeker voor het meest dichtbebouwde stukje Nederland, Zuidas, waar de behoefte aan bruikbaar en betekenisvol groen toeneemt.

De ambitie van Zuidas is flink te investeren in groen. Bij het investeren in groen is kwaliteit van cruciaal belang. Kwaliteit in groen betekent duurzaam groen (met een lange levensduur) met een hoge diversiteit in typen en verschijningsvormen. Diversiteit is belangrijk. Hierbij gaat het niet alleen om bomen, maar juist ook heesters, klimplanten, oeverbeplanting, water, ruigte, kruidachtige en bloemrijke beplanting, grassen, vaste planten en bollen. Deze typen groen komen vervolgens in allerlei ruimtelijke verschijningsvormen voor, zoals pleinen, pocketparkjes, daken, gevels, oevers, binnentuinen etc. Het gaat zowel om de publieke als private ruimte, zodat in een dichtbebouwde stad alle kansen maximaal benut kunnen worden. Waar groen kan, komt groen, maar Zuidas kijkt naast maximaal, vooral naar optimaal

groen. Met Zuidasdok ontstaat straks een rijk groen landschap op de daken van de snelweg en het Station Amsterdam Zuid met waarde voor mens, plant en dier. Betere luchtkwaliteit, minder geluidshinder en een weids gevarieerd graslandschap met diversiteit aan typen groen als resultaat.

De bomen die ten behoeve van ontwikkelingen in Zuidas gekapt moeten worden, worden waar mogelijk herplant binnen Zuidas, maar gezien de beperkte ruimte kunnen niet alle bomen terugkomen. Soms komt dat door diverse (maatschappelijke) claims op de openbare ruimte (wonen, werken, bereikbaarheid) en soms lijkt er bovengronds ogenschijnlijk ruimte genoeg, maar blijkt het niet mogelijk omdat er kabels en leidingen in de ondergrond liggen die niet samengaan met het planten van bomen. Met deze ontwikkelingen tezamen is de behoefte ontstaan naar het voorliggende Groenplan voor Zuidas dat gericht naar het gehele Zuidasgebied en toekomstige ontwikkelingen kijkt.

Zuidas investeert de komende jaren fors meer in groen. Vanaf 2012 tot en met 1 januari 2017 is €2,4 miljoen geïnvesteerd in bomen, overig groen en groeiplaatsverbetering. Met de uitvoering van dit plan wordt de komende vijf jaar ongeveer €10 miljoen geïnvesteerd in bomen, overig groen en groeiplaatsverbetering.

Gelijktijdig met dit 'Plan voor een groene Zuidas' wordt een investeringsvoorstel voor het 'Vervolg van de Daklaan' aan de raad voorgelegd. De weelderige parkachtige inrichting van de daken rond de Openbaar Vervoersterminal, zoals aangeboden in de aanbieding van ZuidPlus, kunnen toegankelijk gemaakt worden. Zo wordt 'kijkgroen' omgezet in 'gebruiksgroen'. Door het toevoegen van trappen, het uitbreiden van het dakoppervlak en een verbinding te leggen door middel van voetbruggen naar het Beatrixpark en het plein bij de nieuwe Rechtbank aan de Parnassusweg, ontstaat een royaal park. Tezamen met het Zuidplein en het Mahlerplein vormt het park voor een uniek groen hart in het hoogstedelijk gebied Zuidas.

Werkwijze plan: integraal ontwerpen

De realisatie van een groene Zuidas binnen de beperkte openbare ruimte die er is, vraagt om een specifieke werkwijze. De werkwijze is opgebouwd uit waarden, schalen en thema's. De kwaliteit van groen is afhankelijk van een goede invulling van de groene openbare ruimte op alle schaalniveaus: van kavel, buurtgroen en stadsgroen tot aan het metropolitane landschap en de groen-blauwe netwerken die de schalen onderling met elkaar verbinden. In deze schaalniveaus komen verschillende onderwerpen (o.a. vanuit stedelijk beleid zoals Agenda Groen, Duurzaamheid, Bewegende Stad) samen.

Dit plan is de schakel tussen (stedelijk) beleid en inrichtingsplannen van de openbare ruimte. Voor Zuidas is gekozen voor drie thema's die de belangrijkste onderwerpen afdekken en een duidelijke ruimtelijke claim kennen, te weten gebruik, water en biodiversiteit.

Het is belangrijk dat er integraal gekeken wordt naar de invulling van de openbare ruimte en dat deze met chirurgische precisie wordt ingericht. Door de thema's over de schaalniveaus te leggen, wordt inzichtelijk waar welk accent moet worden gelegd met als resultaat een rijke groenere identiteit. Een voorbeeld van integraal ontwerpen is het Mahlerplein:

-
- Gebruik: het is een fijne plek voor wie in Zuidas werkt en woont, voor jong en oud. De randen nodigen uit om te zitten (verblijven), spelen, klimmen en op het gras kun je rennen en spelen.
 - Water: onder het plein wordt water opgevangen in kratjes en in de 1,5 meter gronddekking.
 - Biodiversiteit: bloembollen zorgen voor voedsel voor insecten, die weer opgegeten worden door vogels. De slechtvalk op de ABN-AMRO voedt haar jongen met de kleine vogels die op het Mahlerplein afkomen. Het groen binnen de bebouwing speelt ook een rol in voedsel-, schuil- en nestgelegenheid van dieren.

Aanpak

Met dit plan wordt concreet ingezet op 1) procesverandering binnen de organisatie van Zuidas, 2) instrumenten die Zuidas kan inzetten om de groene inrichting van de private en openbare ruimte te stimuleren, en 3) concrete maatregelen per deelgebied voor een groene inrichting van de openbare ruimte.

1. Organisatie

Binnen Zuidas als organisatie bestaan werkstructuren die vanaf de start van het ontwerpproces tot aan de uitvoering en het beheer van de openbare ruimte doorlopen worden. De optimale vergroening die de komende vijf tot tien jaar gaat plaatsvinden, maakt het nodig extra rollen aan de organisatie toe te voegen en accenten te verleggen. In dit plan wordt onder meer voorgesteld tot:

- het aanstellen van een adviseur groen en biodiversiteit bij Supervisie.
- de uitbreiding van de capaciteit van de toezichthouder groen (uitvoering).
- meer aandacht voor beheer.

2. Instrumenten

De gemeente maakt plannen voor de openbare ruimte. Daarnaast zijn er nog een groot aantal uit te geven kavels en private plekken (kantoorgebouwen en woningen) die groen(er) kunnen worden ingericht, wat kan worden gestimuleerd met specifieke instrumenten. Deze instrumenten sluiten concreet aan op de voorbeelden genoemd in de motie 'groene muren en verticaal groen als onderdeel van de gebouwen, groene daken en kruidendaken en/of dakparken en binnentuinen' om Zuidas maximaal te vergroenen. Voorbeelden van instrumenten zijn:

- Bouwvelop. Minimale eisen voor nieuwe gebouwen voor groen en duurzaamheid.
- Uitdagen in tenders. De markt uitdagen voor meer groen en duurzaamheid.
- Vergroenen van bestaande bouw. In samenwerking met de Green Business Club worden ontwikkelaars en eigenaren gestimuleerd om groene daken te realiseren.
- Initiatieven van bewoners en bedrijven. Geld wordt gereserveerd om ideeën en initiatieven van bewoners en bedrijven van Zuidas uit te laten voeren.

3. Maatregelen in de openbare ruimte

In Zuidas wordt ontworpen en ontwikkeld in deelgebieden en per deelgebied zijn maatregelen geformuleerd. Daarnaast zijn een aantal maatregelen in het hele gebied van toepassing (o.a. netwerken zoals stadslanen, tijdelijk groen) of vallen buiten het grootstedelijk gebied Zuidas (gebieden binnen stadsdeel Zuid).

In dit plan wordt voorgesteld een aantal maatregelen op korte termijn uit te voeren en hier financiële middelen voor te reserveren. Het gaat om de volgende maatregelen:

- Groene herinrichting Roeske-Amsteloever
- Groene herinrichting en openbaar maken schoolplein Tweede Openluchtschool
- Herinrichting Europaplein Oost tot groene verblijfsplek
- Groene inrichting plein Kop Zuidas
- Claude Debussylaan herinrichten tot groene verblijfsplek
- Groene herinrichting Mahlerplein Zuid
- Vergroening George Gershwin plein
- Toevoegen onderbeplanting aan de Boelelaan

De uitvoering van het plan betreft een langdurig proces. Sommige maatregelen zijn buiten al op zeer korte termijn zichtbaar, anderen pas over jaren. Met de vaststelling van dit plan wordt €4,2 miljoen gereserveerd om de maatregelen de komende vijf jaar uit te voeren. Daarna volgt een nieuw plan. Ieder jaar zal middels een rapportage een update worden gegeven van het plan waarin de voortgang van de uitvoering van de genoemde maatregelen wordt weergegeven. Daarbij zal ook een stand van zaken worden gegeven van de 'nader te verkennen' maatregelen.

Beheer

De kwaliteit van de openbare ruimte wordt bepaald door een goed ontwerp én goed beheer. Het ontwerp bepaalt of er goed kan worden beheerd en de mate van beheer is toonaangevend voor de uitstraling van het aangelegde Groen. In Zuidas begint die samenwerking met 'beheerbewust' ontwerpen met de beheerders. Daarnaast krijgt het aangelegde groen drie jaar nazorg om goed aan te slaan. Na de overdracht aan de beheer organisatie moet het beheerniveau naadloos aansluiten op het gebruik en karakter van Zuidas. Op dit moment wordt het groen op niveau 'verzorgd' beheerd. In de praktijk is gebleken dat dit beheerniveau niet overeenkomt met de hoogwaardige inrichting én het intensieve gebruik van het groen in Zuidas.

Tot voor kort werd het beheer van de openbare ruimte door de verschillende stadsdelen afzonderlijk geregeld. Sinds 2016 werkt Amsterdam aan 1Stad1 Opgave en daarmee het harmoniseren van de beheertaken. Onderdeel hiervan is dat medio 2018 de RvE Stadswerken verantwoordelijk is voor de uitvoering van het beheer. De aansturing van het beheer zal door Verkeer & Openbare Ruimte (V&OR) worden gedaan.

Meer groen leidt tot meer kosten voor beheer

De komende jaren investeert Zuidas met dit plan fors meer in groen. Deze toename leidt tot meer groen wat beheerd moet worden, wat leidt tot meer kosten. De jaarlijkse kosten voor het beheer van groen in Zuidas, nu en in de toekomst, zijn inzichtelijk gemaakt. Indien op niveau 'verzorgd' beheerd wordt, zijn de meerkosten door de uitbreiding van het areaal ongeveer €120.000 per jaar daarmee komen de beheerkosten in totaal op ongeveer €580.000 per jaar. Op basis van dit plan is V&OR in staat om in de stadsbrede begrotingsopgave voor beheer nu al rekening te houden met de kosten voor beheer in Zuidas in de toekomst. In verband met de reorganisatie van de beheerstaken is het nu nog niet duidelijk wanneer de aanvraag van de nieuwe beheerbudgetten plaatsvindt. Naar verwachting is dit bij de Voorjaarsnota van 2019. Dit heeft geen consequenties voor het beheer van de groenmaatregelen die in dit plan zijn opgenomen. Na de aanleg van groen wordt de eerste drie jaar nazorg en

onderhoud gefinancierd vanuit de grondexploitaties van de deelgebieden van Zuidas.

Niveau van beheer op Zuidas

Het groen in Zuidas heeft een hoge kwaliteit met veel variatie in beplanting én veel investering in optimale groeiplaatsen. Zuidas is een gebied met internationale allure en een hoge mate van verstedelijking, en dus hoge gebruiksdruk. Voor het beheer betekent dit dat er de hoogste eisen moeten worden gesteld ten aanzien van de (beeld)kwaliteit. Het is daarom wenselijk om het groen in het centrumgebied van Zuidas op een hoog niveau ('top') te beheren. De meerkosten voor beheerniveau 'top' van het totale Zuidasgebied in vergelijking met beheerniveau 'verzorgd' bedragen ongeveer €200.000 per jaar. In totaal ongeveer €780.000 per jaar. Met V&OR worden de mogelijkheden verkend om het beheerniveau te verhogen naar 'top'. De consequenties hiervan voor de beheerkosten zijn middels deze berekeningen inzichtelijk gemaakt. Nader onderzocht moet worden hoe de dekking van deze kosten geregeld wordt. In samenwerking met V&OR zal een voorstel worden gedaan voor de dekking van deze aanvullende beheerkosten. Door de reorganisatie van de beheerstaken en het feit dat er komend voorjaar door de verkiezingen geen Voorjaarsnota is waarin een dergelijke claim kan landen, zal dit naar verwachting worden ingediend bij de voorjaarsnota van 2019.

Financiën

Door dit plan wordt nu en in de komende jaren fors meer geïnvesteerd in groen in de openbare ruimte. Dit zal zoveel mogelijk gerealiseerd worden binnen de bestaande en toekomstige plannen en de bijbehorende grondexploitaties. In dit plan worden voorstellen gedaan die financiële consequenties hebben voor de grondexploitaties van Zuidas. Zo zullen er door organisatorische wijzigingen jaarlijks extra proceskosten gemaakt worden (nieuwe functies, waaronder o.a. een adviserend groenexpert en een extra toezichthouder). Ook worden er concrete maatregelen voorgesteld voor het vergroenen van bestaande openbare ruimte. Voor deze maatregelen zijn geen kosten gereserveerd in de grondexploitaties van deelgebieden van Zuidas. Middelen zullen hiervoor vrijgemaakt moeten worden vanuit het functioneel deelplan 'Groen'. En er zal een reservering à €4,2 miljoen aangehouden worden voor toekomstige investeringen in groen.

Ook leidt de uitvoer van dit plan tot meer aanleg van groen en dus tot meer beheer en meer beheerkosten (zie vorige paragraaf).

Communicatie en betrekken omgeving

De bewoners en gebruikers van het gebied hebben een groot en direct belang bij een groene Zuidas. Hun betrokkenheid is essentieel, op allerhande niveaus. Op locatie specifiek niveau gaan we de bewoners dan ook betrekken bij de fysieke inrichting van hun directe omgeving. Zij denken en praten mee over de invulling van de openbare groene ruimte (participatie). Onze communicatie met de omgeving moet in het teken staan van wederkerigheid: informeren, laten zien en luisteren naar hun wensen en suggesties. Inmiddels heeft een informatiebijeenkomst plaatsgevonden voor bedrijven en bewoners- en belangengroepen om hen te informeren over het groenplan en de mogelijkheden om mee te denken in ontwerpen van buurtgroen en het aandragen van concrete ideeën toe te lichten. Het plan is positief door de omgeving ontvangen.

2) Kennis nemen van de opzet en uitwerking van het Herplantfonds Zuidas

Om de opzet en uitwerking van het Herplantfonds Zuidas goed te kunnen uitleggen, volgt eerst wat achtergrondinformatie waarin de gemeentelijke herplantplicht, het GFG en bomenbalans Zuidas worden toegelicht.

Achtergrondinformatie

Herplantplicht en financiële compensatie van bomen

De bomenverordening is het instrument voor de gemeente Amsterdam om de omvang van het bomenbestand in stand te houden. In de bomenverordening staan de eisen rondom de kap, herplant, bescherming, handhaving en compensatie van bomen. Elke te kappen boom moet worden vervangen door één of meerdere bomen van gelijke 'boomwaarde'. Deze herplant dient zoveel mogelijk direct en in hetzelfde gebied plaats te vinden. Indien herplant niet direct mogelijk is, dan kan de te kappen boom financieel gecompenseerd worden door het storten van de monetaire waarde in het Herplantfonds. De middelen in het Herplantfonds kunnen ingezet worden voor het planten van nieuwe bomen (in hetzelfde gebied maar later in tijd), (ondergrondse) groeiplaatsverbeterende maatregelen (zoals extra bomengrond of plaatsen van bomenkratjes) voor nieuwe bomen of voor bestaande bomen, het verplanten van bomen, of de aanleg van openbaar groen of natuur

Groefonds Groen en de bomenbalans in Zuidas

- *Groefonds Groen Zuidas*

Bij start van de herontwikkeling van het grootstedelijk gebied Zuidas is het GFG ingesteld met als doel het verlies aan openbare ruimte en groen zoveel mogelijk te compenseren door middelen beschikbaar te stellen voor bestaand en nieuw openbaar groen en water. Het fonds wordt gevuld met bijdragen vanuit de grondexploitaties van de deelgebieden; voor elke m² bvo commercieel vastgoed die in erfpacht uitgegeven wordt, wordt € 13,61 overgeboekt. Het geld moet besteed worden binnen de grenzen van het projectgebied Zuidas, inclusief het ecolint door het Gijsbrecht van Aemstelpark en uitbreidingen van het Beatrixpark.

- *Bomenbalans*

Sinds 2012 wordt er in Zuidas een bomenbalans bijgehouden; hierin zijn alle gekapte bomen en de bijbehorende monetaire waardes geadmistreerd. Daarnaast biedt de bomenbalans ook inzicht in de nieuw geplante bomen en investeringen in zowel groen als groeiverbeterende maatregelen voor bomen. De bomenbalans vormt voor Zuidas de basis en administratie om het Herplantfonds te kunnen inrichten.

Naast de actuele cijfers is er ook een inschatting gemaakt van het aantal bomen dat in de periode 2017-2021 gekapt en geplant gaat worden. In onderstaande tabel is het totaal overzicht gegeven.

Periode	2012-2016	2017-2021 *
Aantal bomen gekapt/ te kappen	1.800 (5.200 standaard bomen**)	680 (1950 standaard bomen)
Nieuwe bomen geplant / te planten	600 (1.600 standaard bomen)	1.100 (4.600 standaard bomen)

Investering in bomen, groeiplaatsverbetering en overig groen	€ 2.4 miljoen	€ 5.7 miljoen
--	---------------	---------------

* Dit betreft een prognose.

** Een standaardboom heeft een stamomtrek van 18-20 cm. Elke te kappen boom moet volgens het compensatiebeleid worden vervangen door één of meerdere bomen van gelijke 'boomwaarde'. Een boom van 35 jaar kan vervangen worden door 4 bomen met een stamomtrek van 18-20 cm of door 2 bomen met een stamomtrek van 21-35 cm.

De verwachting is dat het aantal bomen in Zuidas tussen 2017-2021 zal afnemen. Daarom zijn aanvullende maatregelen om bomen en groen te realiseren, zoals beschreven in het Plan voor een groene Zuidas (zie besispunt 3), van belang. Met het uitvoeren van het plan is het haalbaar om het aantal standaardbomen op peil te houden.

Zuidasdok en Herplantfonds Zuidas

De ontwikkelingen van Zuidasdok nemen een bijzondere plek in binnen het Herplantfonds; de storting ter compensatie van de bomen kan later weer geclaimd worden. Voor de realisatie van Zuidasdok is een vergunning aangevraagd voor de kap van ruim 14.000 bomen. Deze bomen zijn getaxeerd en de monetaire waarde is vastgesteld. De bomen zullen in de eerste fases van de uitvoering van het project worden gekapt. Herplant van zoveel bomen is niet mogelijk op korte termijn. In het ontwerp voor Zuidasdok is voorlopig een substantieel aantal nieuw te planten bomen opgenomen (4.000 standaard bomen), dit zal in latere fases verder uitgewerkt worden. Een eventueel overschot wordt gestort in het Herplantfonds Zuidas en kan gebruikt worden om binnen Zuidas extra groeninvesteringen te doen.

De opzet en uitwerking van het Herplantfonds Zuidas

Het Herplantfonds en het GFG kunnen niet los gezien worden van het Plan voor een groene Zuidas (zie besispunt 3). Door dit plan en bijhorende werkwijze wordt nu en in de komende jaren fors meer geïnvesteerd in groen in de openbare ruimte. Dit zal zoveel mogelijk gerealiseerd worden binnen de bestaande en toekomstige plannen en de bijbehorende grondexploitaties. Deze toename van bomen, groen en groeiplaatsverbeteringen zullen daarmee terug te zien zijn in de stand van Herplantfonds en hierop een positief effect hebben. Het Herplantfonds is daarmee enerzijds een 'dashboard' wat de stand van zaken van de opgave voor vergroening weergeeft en anderzijds een transparant instrument om de ambities te realiseren. Op dit laatste onderdeel ontstaat overlap en mogelijk ook vermenging met het reeds bestaande GFG. Dit is niet wenselijk, daarom is een aanpassing nodig en wordt voorgesteld het GFG op te heffen (zie besispunt 2).

Uitgangspunt bij de Bomenverordening is dat de totale omvang van het bomenbestand van Amsterdam niet afneemt. Maar tegelijkertijd wordt er de mogelijkheid geboden om, indien herplant niet direct mogelijk is, de beschikbare middelen van het Herplantfonds in te zetten voor de aanleg of verbetering van openbaar groen en natuur en voor ondergrondse groeiverbeterende maatregelen voor bomen. Groeiverbeteringen zijn veelal kostbare ingrepen en worden in Zuidas, door de beperkte ruimte in de ondergrond, in bijna alle gevallen toegepast bij het

planten van bomen. Dit maakt dat een substantieel deel van de middelen uit het Herplantfonds Zuidas mag worden ingezet voor groeiplaatsverbetering. In werkelijkheid zijn er dan echter veel minder bomen geplant dan gekapt en dit kan remmend werken op de ambitie om zoveel mogelijk bomen te herplanten.

Daarom is er voor gekozen om het Herplantfonds in te richten met de ambitie om het aantal bomen in Zuidas in stand te houden. Met behulp van de bomenbalans wordt bijgehouden hoeveel bomen er zijn gekapt, wat de bijbehorende waarde is én hoeveel bomen er geplant zijn (omgerekend naar standaardbomen). Dit wordt jaarlijks gerapporteerd richting uw raad. Ook wordt er een meerjarig overzicht opgesteld, waaruit zal blijken in hoeverre verwacht wordt of de ambitie waargemaakt kan worden, of dat er aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. Tegelijkertijd werken we in de jaarlijkse rapportage aan de Omgevingsdienst (vergunningverlener) met de minimale eisen van de Bomenverordening waarbij ook de totale omvang van investeringen in openbaar groen en groeiverbeterende maatregelen voor bomen worden meegenomen. Door deze investeringen af te zetten tegen de totale monetaire waarde van de gekapte bomen, wordt aangetoond dat we voldoen aan de criteria van de Bomenverordening. Indien de monetaire waarde van de gekapte bomen hoger is dan de optelsom van de investeringen in bomen, openbaar groen en groeiverbeterende maatregelen, dan wordt het verschil als kostenpost opgenomen in de grondexploitatie.

3) In stemmen met het opheffen van het Groeifonds Groen Zuidas (GFG) en de geraamde bijdragen aan het GFG à €4,2 miljoen uit de grondexploitaties te halen en toe te voegen aan het functioneel deelplan 'Groen' voor de uitvoering van de maatregelen uit het 'Plan voor een groene Zuidas'

Door de invoering van het Herplantfonds ontstaat er overlap met het bestaande GFG. Ook geldt dat met het Plan voor een groene Zuidas het merendeel van de groenopgave binnen de plannen en bijhorende grondexploitaties kan worden gerealiseerd en dat daarmee het GFG minder noodzakelijk is geworden. Immers binnen de plannen en grondexploitaties zal de groenopgave worden gemaximaliseerd waardoor er geen aanvullende losse projecten gefinancierd hoeven te worden vanuit het GFG.

Voorgesteld wordt om het GFG op te heffen en de geraamde bijdragen aan het GFG beschikbaar te maken voor de extra groeninvesteringen die voortkomen uit het Plan voor een groene Zuidas. Hiermee blijft de totale omvang van investeringen in vergroening in Zuidas gelijk, wijzigt het saldo van het totaal van de grondexploitaties niet, maar zijn de interne overboekingen niet meer nodig.

In de grondexploitaties van de deelgebieden van Zuidas is momenteel circa €4,2 miljoen geraamd aan bijdragen aan het GFG. Dit bedrag zal uit de betreffende grondexploitaties gehaald worden en worden overgeheveld naar het functioneel deelplan 'Groen'. Dit bedrag wordt gereserveerd om extra investeringen in groen te kunnen doen; de in het plan genoemde maatregelen waar geen financiële dekking voor was kunnen hieruit gefinancierd worden (zie beslispunt 1).

Financiële toelichting

De genoemde investeringen zijn reeds opgenomen in de grondexploitaties van

Zuidas (grondexploitaties deelgebieden en functioneel deelplan), wel zijn enkele kostenposten verschoven van de ene naar de andere grondexploitatie. Per saldo heeft het voorliggende plan geen financieel effect op het totaal van de grondexploitaties van Zuidas.

In de grondexploitaties van de deelgebieden van Zuidas is per 1/1/2017 nog in totaal circa € 4,2 miljoen geraamd aan bijdragen aan het GFG. Deze bijdragen zijn uit de betreffende grondexploitaties gehaald en overgeheveld naar het functioneel deelplan 'Groen'. Het nominale saldo van de grondexploitaties van de deelgebieden tezamen is hierdoor met € 4,2 miljoen verbeterd. Bij de eindejaarsactualisatie van de grondexploitaties van Zuidas is dit geëffectueerd (vooruitlopend op positieve besluitvorming over het groenplan) en bij de jaarlijkse vaststelling van de referentiebegroting van de grondexploitaties en de rapportage over de stand van de grondexploitaties en reserve Zuidas wordt dit ook nader toegelicht (voorjaar 2018).

Aangezien er vanuit wordt gegaan dat alle inkomsten in dit functionele deelplan ook worden aangewend om investeringen te doen in groenvoorzieningen, bedroeg het NCW-saldo van het functioneel deelplan Groen altijd € 0. Door bovengenoemde wijzigingen verslechtert het nominale saldo van deze grondexploitatie met € 4,2 miljoen, doordat er geen bijdragen vanuit de grondexploitatie van de deelgebieden meer overgeheveld worden.

Het bedrag van € 4,2 miljoen wordt gereserveerd om extra investeringen in groen te kunnen doen. De in dit groenplan genoemde maatregelen waar nog geen financiële dekking voor was geregeld, kunnen hieruit gefinancierd worden. Het gaat om € 2,47 miljoen voor de in plan en in deze voordracht genoemde concrete maatregelen in de openbare ruimte die op korte termijn worden uitgevoerd, een reservering voor de monetaire waarde van de nog te kappen bomen in de periode 2017-2021 ad € 0,615 miljoen en een bedrag van € 1,115 miljoen voor toekomstige maatregelen.

Uitkomsten extern advies

In de aanloop naar het plan hebben workshops plaatsgevonden met externe experts (o.a. landschapsarchitecten). De input is meegenomen in de totstandkoming van het plan. Er heeft in november 2017 een informatiebijeenkomst plaatsgevonden voor bedrijven, bewoners- en belangengroepen in de directe omgeving over het 'Plan voor een groene Zuidas'. Daarnaast heeft met een aantal stakeholders individueel overleg plaatsgevonden. Het plan is positief ontvangen. Het plan is gepresenteerd in de Technische Advies Commissie (TAC) op 12 oktober 2017. De aanbevelingen zijn waar mogelijk nu in het plan verwerkt en worden in de verdere uitwerking meegenomen. Het advies van de TAC is bijgevoegd.

Geheimhouding

N.v.t.

Uitgenodigde andere raadscommissies

N.v.t.

Datum van behandeling in gemeenteraad

14 februari 2018

Stukken

Meegestuurd

Bijlage 1: Raadsvoordracht

Bijlage 2: Plan voor een groene Zuidas d.d. 18 december 2017

Bijlage 3: Advies Technische Advies Commissie d.d. 29 november 2017

Ter inzage gelegd

N.v.t.

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Maarten van Casteren, m.van.casteren@amsterdam.nl , 06-23976709

Nicole Prüzner, n.pruszner@amsterdam.nl, 06 10126851
